

HÍRLEVÉL

I. évfolyam 8. szám

KLÍMAVÉDELEM TOLNA MEGYÉBEN

2017/8

TOLNA MEGYEI KLÍMASTRATÉGIA

Az idei év elején indult a Tolna Megyei Klímastratégia kidolgozásával kapcsolatos munka. A stratégiát a Tolna Megyei Önkormányzat megbízásából a Dipol Humánpolitikai Intézet készítette. A stratégia legfőbb célkitűzése, hogy elkészüljön egy átfogó dokumentum, mely segíti a Tolna megyei településeket, vállalkozásokat, civil szervezeteket és a lakosságot az üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentésében, továbbá, hogy lefedesse azokat az irányvonalakat és célokat, amelyek megvalósításával az éghajlatváltozás káros hatásai hosszútávon mérsékelhetőek.

Előző hírlevelünkben Tolna megye üvegházhatású gáz kibocsátásának helyzetértékelését és a kibocsátások csökkentésére megfogalmazott célkitűzéseket mutattuk be. Most röviden ismertetjük, hogyan érinti a klímaváltozás Tolna megyét, mire számíthatunk, és hogyan tudunk alkalmazkodni ezekhez a változásokhoz.

[A Tolna Megyei Klímastratégia társadalmi egyeztetési változata elérhető a Tolna Megyei Önkormányzat honlapján.](#)

TOLNA MEGYE ADAPTÁCIÓS HELYZETÉRTÉKELÉSE

Tolna megyében a hőmérséklettel kapcsolatos szélsőségek egyértelműen és szignifikánsan a melegedés irányába mozdultak el, továbbá a szélsőséges időjárási események is határozottan érintik a térséget. A megye – mezőgazdasági jellegéből illetve talajadottságaiból fakadóan – hazai szinten is különösen sérülékeny területnek számít, azonban a klímaváltozás hatásaival szembeni sérülékenysége még megyén belül is igen nagy területi különbségeket mutat.

Az éghajlatváltozásból fakadó nehézségek kezelésének egyik fő iránya a változásokhoz való alkalmazkodás, más szóval az adaptáció. A Tolna Megyei Klímastratégia kidolgozása során kiemelkedő hangsúlyt kapott az éghajlatváltozás várható következményeinek vizsgálata, az egyes problémakörök megyei érintettségének felmérése, mely a következőképpen alakult.

Problémakör	Aszály	Hóhullámok	Viharok (épített környezet)	vizek általi veszélyeztetettség	Természeti értékek veszélyeztetettség	Erdőtűz	A turizmus veszélyeztetettség	Belvíz	Árvíz	Ivóvíz-bázisok veszélyeztetettség
A problémakör megyei jelentőségének értékelése	4	4	4	3	3	2	2	2	1	1

Tolna megyét elsődlegesen az aszályos időszakok, a hóhullámos napok számának növekedése, illetve a villámárvizek számának várható gyarapodása érinti. Ezekhez kapcsolódóan az érintett térség sérülékenységet az ott levő természeti és környezeti adottságok, a műszaki-infrastrukturális ellátottság, valamint a társadalom struktúrája határozza meg.

A helyzetelemzésben feltárt problémák közül az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó, extrém időjárási események gyakoriságának növekedése (különösen a hóhullámok, extrém csapadékviszonyok) és a társadalmi-gazdasági változások egyértelműen indokolják, hogy a megyében élők alkalmazkodóképességét, védekezőképességét javítani szükséges, valamint hogy csökkenteni kell azoknak a területeknek az arányát, amelyek erőteljesen kitettek az éghajlatváltozásnak.

A TOLNA MEGYEI KLÍMASTRATÉGIA ADAPTÁCIÓS CÉLKITŰZÉSEI

Az egyik legfontosabb probléma a csapadék hiányából, vagy extrém jellegéből adódik. Az aszály a természetet, a társadalmat, valamint a mezőgazdasági szférát egyaránt érinti. Másrészt a túl sok csapadék sem kedvező, mivel tározásának feltételei nincsenek kialakítva, belvizet és villámárvizet okoznak. Ezen kívül, ha hirtelen zúdul le sok csapadék, melynek az elvezetése nem megoldott, a rossz állapotban levő épített környezetet, az infrastruktúrát sújtja. A hóhullámok szintén mindenkit érintenek, társadalmi következményei egyre súlyosabb méreteket öltenek, különös tekintettel az elöregedő társadalomra és a kistelepüléseken élőkre, amely Tolna megyében szintén meghatározó. Az alkalmazkodás növelése, a sérülékenység csökkentése úgy érhető el, hogy olyan célok kerülnek előtérbe, amelyek a fenti problémákra hosszú távon kínálnak megoldásokat.

- **Aszályal szemben védett területek arányának növelése:** Az aszályal szembeni védekezés legfontosabb és legsürgetőbb feladatai Tolna megyében a vízvisszatartási feltételek javítása, a víztározási kapacitás növelése, az öntözési lehetőségek fejlesztése és a talaj folyamatos javítása. Fontos feladat továbbá annak felmérése, hol lehet öntözésre alkalmas létesítményeket kialakítani a megyében, illetve olyan növényfajták, művelési technológiák megismertetése, amelyekkel az aszályal szembeni veszélyeztetettség csökkenthető.
- **Helyi vízkárok elleni sérülékenység csökkentése:** Ez a cél elsősorban a hirtelen lezúduló, extrém csapadékmennyiség elleni védekezés fokozásával, a csapadékvíz-elvezetés megfelelő – főleg települési szintű – kialakításával, valamint a vízvisszatartási lehetőségek megteremtésével érhető el a megyében.
- **Hóhullámokkal szembeni védekezés erősítése:** A hóhullámos napok számának és gyakoriságának megyei szinten prognosztizált növekedése és jelentős területi érintettsége miatt a hóhullámokkal szembeni védekezés erősítése szintén kiemelt célként fogalmazható meg a megyében. A veszélyeztetett célcsoportok, különösen a kisgyermekek, idős és beteg emberek, valamint az alacsony státuszú, szerényebb anyagi körülmények között élő családok védekezési képességének növelésével, az egészségügyi ellátórendszer terhelésének lehetőség szerinti csökkentésével, tájékoztató rendszerek kiépítésével jelentős eredmények érhetők el megyei szinten, amelyben a szemléletformálásnak hangsúlyos szerep jut.

- **Épített környezet sérülékenységének csökkentése:** A megye épületállományának szerkezeti problémái és fizikai állagának folyamatos romlása miatt szintén kiemelt adaptációs cél az épített környezet sérülékenységének csökkentése, hiszen a felújítási és karbantartási munkák folyamatos elmaradása miatt a megyei épületállomány szerkezetét, állékonyságát veszélyeztetik a megyében egyre gyakrabban előforduló szélsőséges időjárási események. A probléma volumenéből és komplexitásából adódóan megyei szinten csak hosszú távú, számos szereplőt érintő beavatkozás révén érhető el javulás.
- **Ár- és belvízvédelmi rendszer fenntartása:** Tolna megye ár- és belvízvédelmi rendszere megfelelően kiépített, így jelentősebb hiányosság, nagy volumenű infrastrukturális beavatkozás nem szükséges. Azonban ez az a terület, ahol kiemelten fontos a megyei védekezési rendszer folyamatos karbantartása, illetve napi szintű üzemeltetése, a kisebb fejlesztési feladatok végrehajtása, melyhez a szükséges erőforrásokat biztosítani kell.
- **Települési zöldterületek és zöldfelületek növelése:** Számos funkciója miatt a zöldfelületeknek kiemelt szerepe van a klímaadaptációban. A fák árnyékoló hatása az egyik legfontosabb tényező a nyári meleg és az UV-sugárzás elleni védekezésben. Mivel a lombos fáknek télen jelentősen csökken az árnyékoló hatásuk, mindkét évszakban optimálisan befolyásolják a besugárzási viszonyokat. A nyári forróság enyhítésében segít továbbá a növényzet párologtató, valamint vízvisszatartó képessége.
- **Speciális adaptációs és felkészülési célkitűzések:** Tolna megyében számos olyan terület és érték került elkülönítésre, amelyek az éghajlatváltozás hatásai és következményei (elsősorban a szélsőséges időjárási események, viharkárok, villámárvizek és a felmelegedéssel járó élőhely-változás) miatt speciális figyelmet igényelnek. Sajátos felkészülésre van szükség a természeti és táji értékek, a védett épületállományok és azok folyamatos növekedése, a különleges, egyedi építészeti értékek jelenléte, valamint a turisztikai célterületek és borvidékek szerepének növekedése tekintetében.